Industrie in beeld

Uitdagingen in een veranderende arbeidsmarkt, februari 2026

In het kort

De industrie staat voor grote uitdagingen. Zo heeft de sector te maken met geopolitieke ontwikkelingen zoals de handelstarieven van de Verenigde Staten, afhankelijkheid van (zeldzame) grondstoffen van andere landen en concurrentie uit Azië. Ook netcongestie, verduurzaming en personeelstekorten zijn uitdagingen voor de industrie. En dit heeft zijn weerslag op de arbeidsmarkt. Het aantal mensen met een WW-uitkering uit de sector industrie neemt toe. Tegelijkertijd zijn er nog steeds veel vacatures en is er een krappe arbeidsmarkt waardoor het voor werkgevers moeilijk is om aan vakmensen te komen.

Meer werkgevers belemmerd door onvoldoende vraag vanuit de markt

Ieder kwartaal vraagt CBS aan ondernemers wat de belangrijkste belemmering is die ze op dat moment ondervinden in de bedrijfsvoering. Voor de industrie is de belemmering 'onvoldoende vraag naar producten' inmiddels het grootste knelpunt. 30% van de industriële werkgevers geeft dit aan. Dit is het hoogste percentage van alle sectoren. Onderstaande linker afbeelding laat de ontwikkeling zien van het aandeel werkgevers dat knelpunten ondervindt door onvoldoende vraag naar hun producten én door personeelstekorten. Met uitzondering van de coronapandemie begin 2020 – toen productieketens verstoord raakten – was het tekort aan arbeidskrachten steeds het grootste knelpunt. Dit was ook tussen 2017 en 2019 (vóór de coronapandemie) al het geval. Halverwege 2022 gaf 40% van de werkgevers in de industrie aan dat een personeelstekort het bedrijf belemmerde. Sindsdien neemt het aandeel werkgevers dat personeelstekort als een belemmering ziet af. Daarentegen stijgt sinds 2022 het aandeel werkgevers dat onvoldoende vraag als een belemmering ziet. Inmiddels ondervinden meer industriële werkgevers problemen door onvoldoende vraag (30%) dan door personeelstekorten (26%). Dit heeft te maken met de economische malaise in Duitsland, gestegen productiekosten in Nederland (vooral door energieprijzen), internationale handelsspanningen en economische onzekerheid (zie paragraaf 'Trends en uitdagingen op pagina 3).

Percentage werkgevers industrie met personeelstekort en onvoldoende vraag

Januari 2019 - oktober 2025

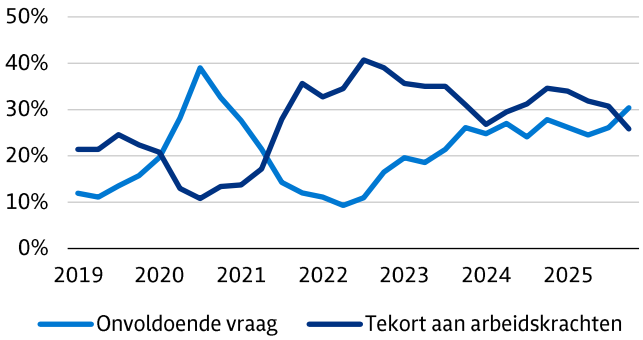

Grootste knelpunt 'onvoldoende vraag', deelsectoren industrie, oktober 2025
Basismetaal en metaalproductenindustrie
Bouwmaterialenindustrie
Papier- en grafische industrie
Grootste knelpunt tekort personeel, deelsectoren industrie, oktober 2025
Reparatie en installatie van machines
Bouwmaterialenindustrie
Transportmiddelenindustrie

Bron: CBS, Conjunctuurenquête Nederland

Er zijn verschillen tussen de diverse onderdelen van de industrie. Deelsectoren waar 'onvoldoende vraag' een belangrijk knelpunt is in de bedrijfsvoering zijn de basismetaal- en metaalproductenindustrie, bouwmaterialen- en papier- en grafische industrie. Dit zijn voorbeelden van deelsectoren die relatief veel energie gebruiken en last hebben van hoge energieprijzen. De metaalindustrie heeft ook te maken met concurrentie uit Azië. Ook de chemische industrie heeft last van hoge energieprijzen. In reparatie en installatie van machines en transportmiddelenindustrie is het personeelstekort (nog steeds) een groot knelpunt. De bouwmaterialenindustrie heeft niet alleen te maken met onvoldoende vraag, maar ook met personeelstekorten.

In juli 2025 is via de Conjunctuurenquête Nederland gevraagd of bedrijven meer economische onzekerheid ervaren, wat de gevolgen daarvan zijn en welke maatregelen ze daarvoor nemen. Ongeveer 80% van de industriële bedrijven geeft aan de afgelopen 12 maanden meer economische onzekerheid te ervaren.[1] Dit aandeel is wat hoger dan gemiddeld voor alle sectoren (75%). De toegenomen onzekerheid uit zich in hogere kosten en minder vraag naar hun producten. Volgens industriële werkgevers (57%) komt dit vooral door veranderingen in de vraag of markt. Daarbij kan gedacht worden aan de economische malaise in Duitsland, een belangrijk afzetgebied voor de Nederlandse industrie. Daarnaast heeft de Nederlandse industrie te kampen met hoge energieprijzen en dus hoge productiekosten. Dit maakt het lastiger om internationaal concurrerend te zijn. Zeker voor de industrie is dit belangrijk: volgens CBS bestaat de helft van alle geëxporteerde goederen en diensten uit industriële producten.[2] Een andere belangrijke oorzaak voor de onzekerheid (56% van de werkgevers) is de internationale geopolitiek, zoals bijvoorbeeld de ingestelde importheffingen door de Verenigde Staten en handelsspanningen. Maatregelen om met de onzekerheid om te gaan zijn meer interne flexibiliteit creëren van productie, proces en/of personeel en uitstel of vermindering van investeringen.

Toename ontslagmeldingen en WW-uitkeringen

Dat meer werkgevers kampen met onvoldoende vraag naar hun producten is terug te zien op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld in het aantal meldingen voor collectief ontslag en het aantal WW-uitkeringen. Wanneer werkgevers van plan zijn om minstens 20 werknemers binnen 3 maanden te ontslaan om bedrijfseconomische redenen zijn zij verplicht dit te melden bij UWV. UWV ziet een toename van deze meldingen vanuit de industrie in 2025 ten opzichte van 2024. Dit valt op, omdat in 2024 de meeste meldingen ook al afkomstig waren van werkgevers uit de industrie.[3] Overigens staat een melding van een collectief ontslag niet direct gelijk aan een stijging van het aantal mensen in de WW. Soms worden er uiteindelijk toch minder mensen ontslagen, of vinden ontslagen werknemers zelf al nieuw werk waardoor ze geen WW-uitkering aanvragen.

Meer mensen uit industrie in WW

Niet alleen neemt het aantal ontslagmeldingen toe, ook zijn er sinds eind 2023 steeds meer mensen met een WW-uitkering die voordat ze werkloos raakten in de industrie werkten. Alleen in november en december 2025 is weer een kleine afname te zien. In december 2025 zijn er 20.100 mensen met een WW-uitkering uit de industrie afkomstig.

Er werken veel uitzendkrachten in de industrie: in 2025 zijn het er gemiddeld 47.000 per kwartaal.[4] Ook vanuit deze groep komen mensen in de WW terecht. Daarvoor is een schatting gemaakt.[5] In december 2025 gaat het om zo'n 6.100 mensen. Opvallend is dat deze aantallen vooralsnog niet (duidelijk) toenemen. Mogelijk heeft dit te maken met het afnemend aantal uitzendkrachten in de sector. Uit cijfers van CBS blijkt dat het aantal en aandeel uitzendkrachten in de industrie al geruime tijd afneemt, sterker dan gemiddeld voor alle sectoren. In 2016 waren er nog 94.000 uitzendkrachten in de industrie, 12% van de werknemers. In 2025 is dit aandeel nog maar 6%. Daarnaast kan het zijn dat uitzendkrachten snel weer ander werk vinden en daardoor niet in de WW terecht komen.

Ontwikkeling mensen met een WW-uitkering
Januari 2021 – december 2025

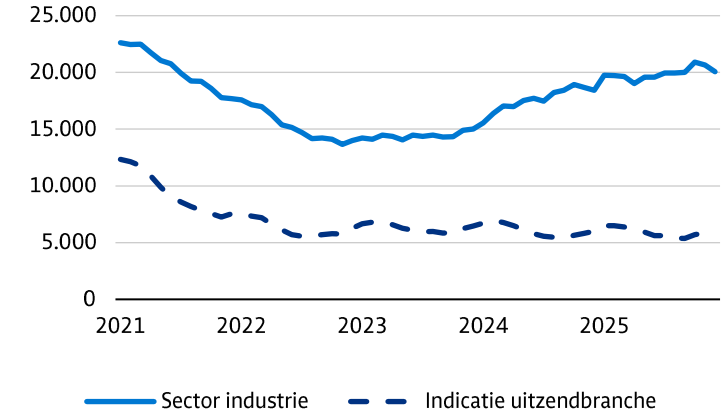

Bron: UWV

Veel 55+ met een WW-uitkering uit de industrie en veel productiemedewerkers

Het aantal mensen met een WW-uitkering uit de industrie stijgt. De belangrijkste kenmerken van deze groep op een rij:

- De grootste groep is **55 jaar of ouder** (43%) uit de sector industrie. Dat is fors hoger dan uitzendkrachten (30%) met een industrieel beroep of het gemiddelde over alle sectoren (29%).
- Bijna 10% van de mensen uit de sector industrie met een WW-uitkering is ingeschreven als **productiemedewerker**. Andere veel voorkomende beroepen zijn manager sales & marketing en magazijnmedewerker & orderpicker. Van de uitzendkrachten met een industrieberoep is ruim 6 op de 10 ingeschreven als productiemedewerker.

Top 5 beroepen meeste WW-uitkeringen uit sector industrie, oktober 2025	
Productiemedewerkers	1.800
Managers sales en marketing	750
Magazijn,- expeditiemedewerkers en orderpickers	650
Organisatieadviseurs, business consultants en kwaliteitsmanagers	550
Mechanisch operators procesindustrie	500

Bron: UWV

[1] CBS (2025), Bijna drie kwart van de ondernemers ervaart meer onzekerheid.
[2] CBS (2025), De Nederlandse industrie vanaf 2022.
[3] Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2025), Wet melding collectief ontslag 2024.
[4] CBS Statline, Werkzame beroepsbevolking naar bedrijf.
[5] Het is bekend of mensen in de WW terecht zijn gekomen via de uitzendbranche. Om tot schatting te komen tot het aantal dat ingeleend werd door de industrie, is een selectie van beroepen gemaakt die vooral in de industrie (en niet in andere sectoren) voorkomen.

Uitzendkrachten vaak geen startkwalificatie

Er is een groot verschil in opleidingsniveau tussen mensen in de WW vanuit de **sector industrie** en die als **uitzendkracht** met een industrieberoep een WW-uitkering ontvangen.

Vanuit de **sector industrie** heeft een derde een hbo/wo opleidingsniveau. Daarnaast heeft nog eens 3 op de 10 een mbo-opleidingsniveau en eveneens 3 op de 10 maximaal mbo-1. Dit komt redelijk overeen met de verdeling van alle sectoren.

Opleidingsniveau mensen WW-uitkering, okt 2025

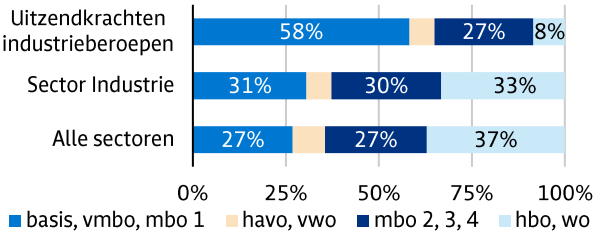

Bron: UWV. Mensen met opleidingsniveau onbekend zijn niet meegenomen.

Daarentegen heeft bij de **uitzendkrachten** met een industrieberoep in de WW bijna 6 op de 10 geen startkwalificatie, oftewel een opleidingsniveau van maximaal mbo-1. Slechts 8% is hbo- of wo-opgeleid. Dit heeft er waarschijnlijk mee te maken dat het aandeel werkende uitzendkrachten in de industrie het hoogst is bij beroepsgroepen met weinig complexe taken zoals bijvoorbeeld hulpkrachten industrie (waaronder productiemedewerkers) of assemblagemedewerkers. Ruim de helft van de werkenden in deze beroepsgroepen heeft een opleidingsniveau op maximaal mbo-1 niveau.[6]

Trends en uitdagingen voor de industrie

Het Nederlandse elektriciteitsnet is overbelast. Deze **netcongestie** is een groot knelpunt, niet alleen voor de industrie maar voor de hele maatschappij. Dit is een recent probleem, door de toegenomen vraag naar energie, verduurzaming en elektrificatie. Zo kan het zijn dat nieuwe grootschalige energieprojecten uitgesteld moeten worden. Maar ook bedrijven die willen verduurzamen of uitbreiden lukt dat niet omdat het elektriciteitsnet de maximale capaciteit al heeft bereikt. Verzwaring van het elektriciteitsnet is dan ook nodig, maar dit is niet van de een op andere dag geregeld. Dit zijn langlopende trajecten die vaak jaren beslaan.

De Nederlandse industrie is **internationaal** georiënteerd: bedrijven hebben te maken met internationale concurrentie, importeren grondstoffen en exporteren hun producten. Ook hebben veel bedrijven vestigingen in meerdere landen of zijn ze onderdeel van een bedrijf met een hoofdkantoor in een ander land. Internationale ontwikkelingen zijn dan ook van invloed op de industrie. Zo zijn sommige industriële bedrijven afhankelijk van (zeldzame) grondstoffen uit andere landen; dat maakt deze bedrijven kwetsbaar, bijvoorbeeld als ze als drukmiddel worden ingezet of ketens verstoord raken. Ook internationale economische ontwikkelingen spelen een rol. Zo groeide de Duitse economie de afgelopen jaren niet of nauwelijks, een belangrijk exportland voor de Nederlandse industrie. Dit kwam vooral door de aanhoudend onder druk staande Duitse industrie. Daarnaast dragen de Amerikaanse handelstarieven niet bij aan groei.

Tot slot vormen de **hoge energieprijzen** in Nederland een knelpunt. Vooral de energie-intensieve chemische en metaalindustrie hebben hier last van. De energieprijzen zijn sterk gestegen als gevolg van de oorlog in Oekraïne. In Nederland zijn de energieprijzen nog hoger dan in andere Europese landen en dat maakt de Nederlandse industrie minder concurrerend.[7]

Meer kansen voor defensie-industrie

Nederland verhoogt het defensiebudget de komende 10 jaar tot 5% van het bbp. Daarvan mag 3,5% direct worden besteed aan defensie en 1,5% aan bredere weerbaarheid zoals infrastructuur en cyberverdediging. Hierdoor zijn er kansen voor de defensie-industrie. Volgens schattingen is de omzet van de Nederlandse defensie-industrie in 3 jaar bijna verdubbeld naar ruim 9 miljard in 2024.

Kanttekeningen zijn er ook bij de extra investeringen in defensie. Volgens het Centraal Planbureau (CPB) komen de meeste investeringen in defensie terecht in het buitenland, ondanks de wens om de afhankelijkheid van met name de Verenigde Staten te verkleinen. De investeringen gaan naar bedrijven die vliegtuigen en wapensystemen maken. Personeelsuitgaven en onderhoudsklussen komen wél in Nederland terecht, maar dat levert niet zozeer werk op voor industriële bedrijven.

Een discussiepunt is in hoeverre onderzoek en ontwikkeling (R&D) voor defensie zorgt voor 'spillover' naar andere sectoren. Er zijn verschillende meningen hierover. Zo wordt gesteld dat R&D vaak gericht is op specifieke militaire toepassingen wat maakt dat deze minder goed inzetbaar zijn in andere sectoren. Anderen stellen dat dit een te eenzijdig beeld is en dat er wel degelijk programma's zijn voor technologieën die maatschappelijk breed kunnen worden ingezet. Europese samenwerking kan tot schaalvergroting leiden en daarmee grotere positieve effecten bewerkstelligen. Ook kan gekeken worden naar aanbestedingsprocedures, concurrentie en exportbeperkingen. Industriële bedrijven vragen om langjarige én grotere orders. Dat levert meer zekerheid op de langere termijn op, wat eveneens kan bijdragen aan schaalvergroting.

Bronnen: Centraal Planbureau (2025), Effect hogere defensie-uitgaven op economische groei is beperkt. ESB (2025), Waarom defensie-investeringen meer kunnen zijn dan een kostenpost. Berenschot (2025), Vizier defensie-industrie gericht op Europa, rugdekking overheid noodzakelijk.

[6] CBS Statline, Werkzame beroepsbevolking naar beroep.
[7] Rabobank (2025), Hoe nu verder? Uitdagingen en kansen voor ondernemers in de industrie. ING (2025), Industrie ziet groei in 2026 licht aantrekken. Rabobank (z.d.), Dit zijn de gevolgen van een overbelast elektriciteitsnet.

Verduurzaming vraagt om vakmensen in procestechniek, werktuigbouw, elektro, ICT, kwaliteit en veiligheid

Veel bedrijven willen wel **verduurzamen**, maar dat is niet altijd eenvoudig. Vanwege het gebrek aan ruimte op het elektriciteitsnetwerk is het voor bedrijven soms niet mogelijk om bijvoorbeeld over te stappen van een gasgestookte naar een elektrische installatie. Andere verduurzamingsmaatregelen zijn het inzetten op meer efficiëntie, minder of andere grondstoffen gebruiken. Tot slot zijn afvang, opslag en hergebruik van broeikasgassen, grondstoffen en materialen ook belangrijke verduurzamingsmaatregelen. Voor dit soort maatregelen worden veelal **technische** vakmensen ingezet met kennis van **procestechniek**, **werktuigbouw**, **elektro** en **ICT**. Daarnaast is expertise nodig op het gebied van **kwaliteit** en **veiligheid**.
Hergebruik kan het productieproces soms juist duurder maken: sommige recyclingbedrijven hebben het financieel zeer lastig en kunnen met hun producten van bijvoorbeeld gerecycled plastic niet concurreren met bedrijven die (goedkopere) producten maken van nieuw plastic.[8]

Industrie produceerde minder in 2023 en 2024

Onder andere door de hierboven genoemde ontwikkelingen kromp de industriële **productie** in 2023 en in 2024 (zie onderstaande linker afbeelding). In 2025 herstelde de productie zich licht volgens CBS. In oktober 2025 is vooral de productie in rubber- en kunststof, reparatie en installatie van machines en voedingsmiddelen gegroeid ten opzichte van een jaar eerder.[9]
Voor de periode tot 2027 wordt verwacht dat de productie zich (enigszins) herstelt in de industrie. Dit komt met name door groei van de productie in de metaal- en elektrotechnische sector en de levensmiddelenindustrie. Voor de chemische en overige industrie wordt een verdere (kleine) krimp van de productie voorzien. De energie-intensieve takken zoals de chemie en basismetaal blijven het moeilijk houden door de hoge energieprijzen en internationale concurrentie. De hoogtechnologische industrie daarentegen kan komende jaren langzaam weer rekenen op groei.

2022 en 2023 nog wel banengroei, banenkrimp verwacht naar 2027

De afname van de industriële productie in 2023 en 2024 heeft niet onmiddellijk geleid tot afname van het **aantal banen** (zie onderstaande rechter afbeelding). Vaak reageert de werkgelegenheid met enige vertraging op economische tegenslag. Het aantal banen was in 2024 dan ook nog hoger dan in 2022. Dat geldt voor iedere deelsector. In de levensmiddelenindustrie en metaal- en technologische industrie was de groei het sterkst.
Ondanks de verwachte groei van de productie wordt de komende jaren wel een (kleine) banenkrimp verwacht. Dat heeft onder andere te maken met de onzekere situatie. Maar ook personele krapte draagt hieraan bij: zo zetten werkgevers in de industrie bijvoorbeeld vaker in op (arbeidsbesparende) technologie.[10] De verwachte banenkrimp is het grootst in de chemische industrie.

Productie industrie
2019 – 2024 (realisatie), 2025-2027 (prognose)

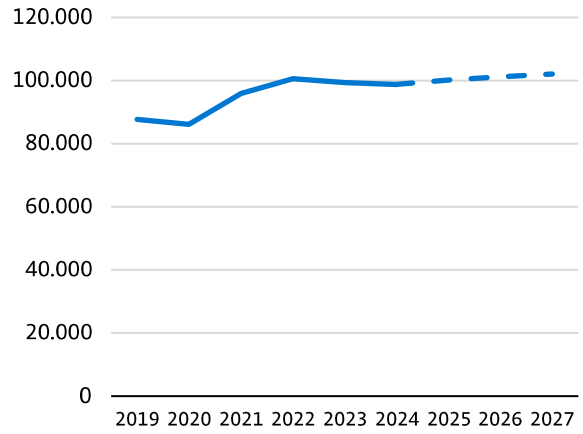

Ontwikkeling banen industrie naar deelsector
2019 – 2024 (realisatie), 2025-2027 (prognose)

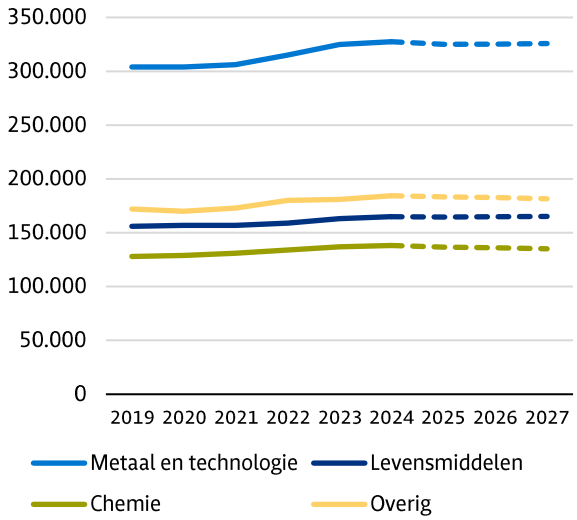

Bron: Prognoses SEOR in opdracht van UWV

[8] UWV (2023), Verduurzaming industrie vraagt om vakmensen. Nu Duurzaam (2025), Nederland verliest recyclingbedrijven.
[9] CBS (2025), Productie industrie in oktober bijna 2 procent hoger dan jaar eerder.
[10] UWV (2025), Krapte op de arbeidsmarkt, hoe werkgevers het werk anders organiseren.

Nog wel veel vacatures en een krappe arbeidsmarkt

Ontwikkeling openstaande vacatures industrie
2019 – 2025, kwartaalcijfers

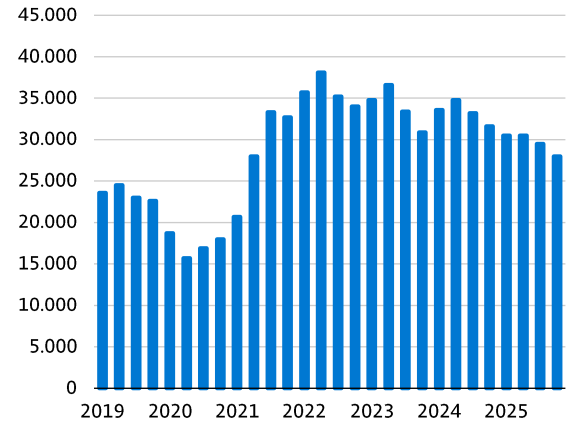

Bron: CBS

Het aantal openstaande vacatures in de industrie bereikte halverwege 2022 een piek (net als in alle andere sectoren) met 38.100 openstaande vacatures. Dat kwam onder andere door het snelle economische herstel na de opheffing van de coronabeperkingen. Na 2022 nam het aantal openstaande vacatures geleidelijk af naar uiteindelijk 28.000 vacatures aan het eind van 2025. Dat zijn er nog altijd ruim meer dan in 2019 (het laatste jaar voor de coronapandemie).

Vacatures ontstaan niet alleen door economische groei, maar ook door vervangingsvraag. Bijvoorbeeld omdat werknemers van baan wisselen, tijdelijk vervangen worden of met pensioen gaan en de arbeidsmarkt verlaten. Volgens de UWV Arbeidsmarktprognose blijven de komende jaren nog steeds veel vacatures ontstaan.[11]

Eerder werd duidelijk dat ongeveer een kwart van de industriële werkgevers aangeeft dat personeelstekorten een belemmering zijn voor hun bedrijfsvoering. Mede doordat er veel vacatures openstaan in de industrie is er een krappe arbeidsmarkt voor industriële beroepen. Voor werkgevers is het dan ook nog steeds moeilijk om personeel te vinden.
Aan het eind van het 3e kwartaal 2025 zijn er bijna 3,5 keer zoveel vacatures als mensen met een WW-uitkering van maximaal 6 maanden voor industriële beroepen. Voor vrijwel alle industriële beroepen is er een krappe of zeer krappe arbeidsmarkt. Alleen voor productiemedewerkers en inpakkers is de situatie anders: voor deze groepen is er een ruime tot gemiddelde arbeidsmarkt.

Mismatch niet vanzelf opgelost

Wat werkgevers vragen sluit niet goed aan bij het aanbod van mensen met een WW-uitkering. Werkgevers uit de industrie vragen in vacatures vooral om beroepen op beroepsniveau 2 (weinig tot middelmatig complexe taken) zoals monteurs, operators en machinebedieners. Ook zijn er veel vacatures op beroepsniveau 4 (zeer complexe gespecialiseerde taken), zoals engineers werktuigbouw, kwaliteitsmanagers en engineers industriële automatisering. Het aanbod van mensen uit de industrie en uitzendkrachten met een industrieberoep die maximaal 6 maanden een WW-uitkering ontvangen zit met name op beroepsniveau 2 en 1 (eenvoudige routinematige taken) zoals productiemedewerkers.[12]

Wat werkgevers industrie vragen, 3e kwartaal 2025	Aantal
Monteurs industriële machines en installaties	1.800
Mechanisch operators procesindustrie	1.400
Adviseurs, engineers en onderzoekers werktuigbouw en machines	1.000
Productiemedewerkers	900
Business consultants en kwaliteitsmanagers	600
Managers sales en marketing	500
Mechanisch operators levensmiddelenindustrie	500
Engineers hardware en industriële automatisering	400
Inspecteurs arbeid en gezondheid, veiligheidskundigen	400
Magazijn,- expeditiemedewerkers en orderpickers	400

Aanbod mensen WW, max 6 maanden uit industrie en uitzend, oktober 2025	Aantal
Productiemedewerkers	3.200
Mechanisch operators procesindustrie	400
Managers sales en marketing	400
Monteurs industriële machines en installaties	300
Magazijn,- expeditiemedewerkers en orderpickers	300
(Hoofd)operators procesindustrie	300
Business consultants en kwaliteitsmanagers	300
Ondersteunende secretariële medewerkers	200
Financieel-administratief medewerkers	200
Logistiek managers	200

Bron UWV

Bij de top 10 meest gevraagde vacatures gaat het zes keer om een technisch beroep. Daarnaast worden ook kwaliteitsmanagers, salesmanagers, inspecteurs arbeid, gezondheid en veiligheid en magazijnmedewerkers gevraagd.
In de top 10 van mensen met een WW-uitkering gaat het in vier gevallen om een technisch beroep. Alleen bij de productiemedewerkers is het aantal mensen met een WW-uitkering (ruimschoots) hoger dan het aantal vacatures. Daarnaast is er eveneens aanbod van kwaliteitsmanagers, salesmanagers en magazijnmedewerkers, maar kleiner in omvang dan het aantal vacatures. Maar ook is er aanbod van stafmedewerkers als ondersteunende secretariële medewerkers en financieel-administratief medewerkers. Het aanbod sluit dus qua omvang en achtergrond niet goed aan bij de vraag van werkgevers.

[11] UWV (2025), Arbeidsmarktprognose: beperkte banengroei tot 2027.
[12] Beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat; Beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is; Beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is; Beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

Minder studenten en veel werknemers van 60 jaar of ouder

Eind december 2024 waren bijna 119.000 werknemers in de industrie 60 jaar of ouder. Het betreft 14% van alle werknemers in de industrie, iets hoger dan gemiddeld over alle sectoren (11%). De meesten van hen zullen de komende jaren de arbeidsmarkt geleidelijk verlaten vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.
Tegelijkertijd zijn er in studiejaar 2024-2025 bijna 40.000 studenten op het mbo en bijna 48.000 studenten in het hoger onderwijs begonnen in een bèta-technische richting. Voor het mbo schommelt dit aantal al enige jaren rond de 40.000. In het hoger onderwijs daalt het aantal instromende studenten al een aantal jaar, met name door minder studenten op het hbo.[13] Verder vertrekken relatief veel Nederlandse master studenten wiskunde en natuurwetenschappen na hun studie naar het buitenland.[14] Het aantal nieuwe gediplomeerden dat de arbeidsmarkt de komende jaren betreedt is niet voldoende om de mensen die de komende jaren stoppen met werken te vervangen in de industrie. De mismatch is dan ook niet vanzelf opgelost.

Relatief weinig studenten op STEM-opleidingen

De Europese Unie maakt zich zorgen over de concurrentiekracht in Europa en heeft onlangs in de Unit of Skills een aantal doelstellingen geformuleerd, waaronder een verhoging van het aandeel STEM-studenten. STEM staat voor Science, Technology, Engineering and Mathematics. Meer technisch opgeleid personeel kan de innovatiekracht en de arbeidsproductiviteit verhogen. Daarnaast zijn deze opleidingen belangrijk voor de bouwopgaven, energietransitie en digitalisering. De EU streeft naar 45% STEM-studenten in het mbo en 32% STEM-studenten in het hoger onderwijs. Nederland voldoet hier niet aan: 19% van de mbo'ers en 17% van de hbo'ers en wo'ers is een STEM-student. Bijna nergens in Europa is het aandeel STEM-studenten zo laag als in Nederland.

Bron: Europese Commissie (2025), A Union of Skills to equip people for a competitive Europe. En Cedefop (2025), Skills development, labour and skills shortages in Europe national infographics series.

Volgens onderzoek van ROA en UWV zal in veel technische beroepsgroepen de arbeidsmarkt de komende 5 jaar nog krapper worden. Denk aan beroepen als (elektrotechnisch) ingenieurs/engineers, productieleiders industrie, machinemonteurs, technisch tekenaars, fysisch en (bio)chemisch analisten, inspecteurs installaties, metallurgie en brandveiligheid, assemblagemedewerkers en kwaliteits- en productcontroleurs.[15]
De industrie vraagt met een onder druk staande concurrentiepositie en tegelijkertijd een tekort aan vakkrachten om aandacht van overheid en doordacht industriebeleid. Maar ook werkgevers zelf kunnen kijken naar maatregelen voor de krappe arbeidsmarkt.

Maatregelen werkgevers om met de krapte om te gaan

Om met de krapte om te gaan kunnen werkgevers maatregelen nemen. Bijvoorbeeld extra inspanningen bij de **werving** van nieuw personeel. Denk hierbij aan laagdrempelig kennismaken door open dagen, een kennismakingsgesprek of een rondleiding.
Een andere manier is richten op **behoud** van personeel. Belangrijk is een goede 'onboarding' van nieuw personeel met een inwerktraject zodat nieuwe medewerkers zich welkom voelen in hun functie en organisatie. Ook aandacht voor duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en gezondheid en leren en ontwikkelen is belangrijk om personeel te behouden.
Tot slot is werk **anders organiseren** een belangrijke strategie, zeker voor industriële werkgevers. Industriële werkgevers noemen zelf hierbij medewerkers breed inzetbaar en werkprocessen efficiënter maken. Ook arbeidsbesparende technologie inzetten is een belangrijke maatregel. Hierin wijkt de industrie niet af van alle andere sectoren. Wel kijkt de industrie vaker dan gemiddeld naar het aanpassen van takenpakketten en uitbesteden van werk.[16]
Daarnaast hebben 7 op de 10 industriële werkgevers die de afgelopen 2 jaar vacatures vervulden een kandidaat aangenomen die niet aan alle functie-eisen voldeed. Ze deden daarbij vooral concessies op vakkennis en vaardigheden. Daarbij is vaak scholing en taakaanpassing ingezet om de kandidaat toch op de vacature te laten aansluiten.[17]

Industrie onder druk vraagt om industriebeleid

Meer werkgevers zien onvoldoende vraag als een knelpunt voor de bedrijfsvoering. Dit komt onder andere door de hoge energiekosten, geopolitieke spanningen in de vorm van handelsheffingen, afhankelijkheid van (zeldzame) grondstoffen uit het buitenland en concurrentie uit Azië. De industrie opereert internationaal en moet dus internationaal concurrerend zijn.
Ook het kabinet onderkent dit. Daarom heeft de ministerraad in het najaar van 2025 ingestemd met nieuw industriebeleid[18], waarin de focus ligt op de 6 meest kansrijke markten voor Nederland (halfgeleiders, biotechnologie, defensiegerelateerde toepassingen, digitale diensten, machinebouw en innovatieve chemie). Deze 6 markten zijn geselecteerd op economische potentie, strategische economische positionering en bijdrage aan het oplossen van maatschappelijke opgaven. Volgens het nieuwe coalitieakkoord wordt dit strategische industriebeleid voortgezet.[19] Naast deze prioriteiten werkt het kabinet ook aan de randvoorwaarden die álle ondernemers raken: oplossen van netcongestie, betere toegang tot financiering, minder regeldruk, voldoende ruimte voor bedrijven en genoeg technisch en digitaal talent.

[13] Platform Talent voor Technologie, Dashboard Onderwijs-Arbeidsmarkt Technologie. Bèta-technische opleidingen hebben betrekking op een breed scala aan technische en natuurwetenschappelijke richtingen. De exacte indelingen worden jaarlijks vastgesteld.
[14] ESB (2025), Nederland verliest ook eigen afgestudeerden.
[15] UWV (2025), Krapte neemt nog verder toe in 32 beroepen.
[16] UWV (2025), 34 oplossingen voor personeelstekorten. UWV (2024), Oplossingen voor tekorten technisch personeel.
[17] UWV (2025), Werkgevers houden last van krappe arbeidsmarkt. UWV (2025), Werkgevers laten functie-eisen los.
[18] Rijksoverheid (2025), Wie niet kiest, verliest: nieuw industriebeleid met focus.
[19] D66, VVD en CDA (2026), Aan de slag. Bouwen aan een beter Nederland. Coalitieakkoord 2026-2030.

Colofon

Uitgave

UWV Arbeidsmarktinformatie en -advies

Postadres

Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

suzanne.ijzerman@uwv.nl

Auteur

Suzanne IJzerman

Volg ons

Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.

UWV © 2026